* [ב]אִם הִסִּיחַ מִלִּבּוֹ וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ בְּשַׁבָּת הֲרֵי זֶה אֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. [ג]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֵינוֹ יְהוּדִי, אֲפִילוּ הָלַךְ לִשְׁבֹּת בְּעִיר אַחֶרֶת (ג) אוֹסֵר עֲלֵיהֶם עַד שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ מְקוֹמוֹ [ד]אִם הוּא קָרוֹב מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד, שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר שֶׁיָּבֹא בְּשַׁבָּת, אֲבָל (ד) אִם רָחוֹק יוֹתֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. [ה]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ה) שֶׁגַּם אֵינוֹ יְהוּדִי אִם הָלַךְ לִשְׁבֹּת (ו) * בְּחָצֵר אַחֶרֶת (ז) אֵינוֹ אוֹסֵר. וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר (וְאִם בָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שפ״ג): ב [ו]יִשְׂרָאֵל בֶּן חָצֵר זוֹ שֶׁהָלַךְ לִשְׁבֹּת (א) בְּחָצֵר אַחֶרֶת וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּשַׁבָּת * וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ בְּשַׁבָּת וְחָזַר, (ח) אֵינוֹ אוֹסֵר: ג (ט) [ז]אֶחָד מִן (ג) הַשּׁוּק שֶׁהָיָה לוֹ בַּיִת בֶּחָצֵר וּמֵת וְהִנִּיחַ רְשׁוּתוֹ לְאֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר, אִם מֵת מִבְּעוֹד יוֹם (י) אֵין הַזּוֹכֶה אוֹסֵר, (יא) [ח]שֶׁהָעֵרוּב שֶׁמְּעָרֵב עַל בֵּיתוֹ מַתִּיר גַּם מַה שֶּׁיָּרַשׁ. * וְאִם מֵת מִשֶּׁחָשֵׁכָה (יב) אוֹסֵר, (יג) אַף עַל פִּי שֶׁעֵרַב הַזּוֹכֶה עִמָּהֶם (יד) אֵינוֹ מוֹעִיל לְמַה שֶּׁיָּרַשׁ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת: ד (טו) [ט]אֶחָד

ב רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הי״ג). ג שָׁם וּכְרַבִּי יוֹסֵי, רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (שם) וְנָתַן הָרַב הַמַּגִּיד טַעַם לִדְבָרָיו. ד הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם שֶׁנִּרְאֶה כַּן מִדִּבְרֵי רַמְבַּ״ם וּבְשֵׁם אֲחֵרִים וְהַבִּיא רְאָיָה לָזֶה מֵהַגְּמָרָא ס״ב. ה כְּרַבִּי יְהוּדָה שָׁם בַּמִּשְׁנָה. הָרֹא״ש שָׁם (פ״ח סי׳ ו) מִשּׁוּם דַּהֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַמַּקֵּל בְּעֵרוּב. ו כַּן כָּתַב הַמַּרְדְּכַי (סי׳ תקיג) שָׁם וּסְמַ״ג וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, וְהָרֹא״ש (שם) לְדַעְתּוֹ וּבְשֵׁם הָרַאֲבַ״ד וְהָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. ז בְּרַיְיתָא שָׁם ע׳ (ע״ב). ח הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (פרק ב׳ ה״ז) בְּשֵׁם רַשְׁבָּ״א (עה״ק שער ד סי׳ ז). ט שָׁם בִּבְרַיְיתָא, הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (שם) וְרֹא״ש שָׁם (פ״ו סי׳ טז).

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (א) בֶּחָצֵר. עַיֵּן טַ״ז (ס״ק א־ב) שֶׁהֶעֱלָה דְּגַם גַּבֵּי אֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לָדוּן כֵּן בְּאִם וַדַּאי הִסִּיחַ מִלִּבּוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְנִמְלַךְ בְּשַׁבָּת וּבָא, עַיֵּן שָׁם: ג (ג) הַשּׁוּק. פֵּרוּשׁ, מִסְתָּמָא לֹא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ג) אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. אֲפִלּוּ עֵרְבוּ בֵּינֵיהֶם: (ד) אִם רָחוֹק יוֹתֵר וְכוּ׳. וְאַף עַל גַּב דִּבְרָחוֹק נַמִּי אִיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁהָלַךְ בְּחוֹל עַד סָמוּךְ לְכָאן וְיָבוֹא בְּשַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם לֹא חָיְישִׁינַן לְהָכִי: (ה) שֶׁגַּם עַכּוּ״ם וְכוּ׳. עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּאִם הָעַכּוּ״ם רָגִיל לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם אָסוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְכָאן מַיְירֵי דְּהָלַךְ לְדַעַת לִשְׁבֹּת שָׁם כָּל הַיּוֹם: (ו) בְּחָצֵר אַחֶרֶת. עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה בחצר) שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּשֵׁם כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּאֵין לְהָקֵל כִּי אִם בְּעִיר אַחֶרֶת וְלֹא בְּחָצֵר אַחֶרֶת: (ז) אֵינוֹ אוֹסֵר. כְּמוֹ (ה) בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהָלַךְ לִשְׁבֹּת בְּמָקוֹם אַחֵר וְהִסִּיחַ לִבּוֹ מִדִּירָתוֹ שֶׁחָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ אֵינוֹ דָּר שָׁם בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת: ב (ח) אֵינוֹ אוֹסֵר. דְּכֵיוָן דִּבְעֵת שֶׁהָלַךְ לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּשַׁבָּת, אִם כֵּן כְּבָר הִסִּיחַ דִּירָתוֹ מִלֵּב וַהֲוָה לֵיהּ שַׁבָּת שֶׁהֻתְּרָה וְשׁוּב לֹא תֵּאָסֵר, אֲבָל גַּבֵּי עַכּוּ״ם קַיְימָא לָן דְּאִם בָּא בְּשַׁבָּת אוֹסֵר, (ו) דְּלֹא שַׁיָּךְ גַּבֵּי עַכּוּ״ם לוֹמַר שֶׁכְּבָר הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, שֶׁזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁשּׁוֹבֵת בִּכְנִיסַת שַׁבָּת שֶׁהוּא לוֹ יוֹם מְנוּחָה מִסְתָּמָא דַּעְתּוֹ אָז שֶׁלֹּא לַעֲקֹר, וּמַה שֶּׁבָּא אַחַר כָּךְ, רוּחַ אַחֶרֶת הָיְתָה לוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן גַּבֵּי עַכּוּ״ם כְּשֶׁבָּא הוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ וְאָמְרִינַן שֶׁכְּבָר בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה דַּעְתּוֹ לָבוֹא, וְאַף אִם יֹאמַר שֶׁהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִתְּחִלָּה, לֹא מִפִּיו אָנוּ חַיִּין: ג (ט) אֶחָד מִן הַשּׁוּק וְכוּ׳. מַיְירֵי בְּשֶׁלֹּא עֵרֵב עַל הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֶּחָצֵר. (ז) וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה דָּר בֶּחָצֵר וְלֹא עֵרֵב, אֶלָּא דְּנָקַט אֶחָד מִן הַשּׁוּק דִּסְתָמָא דְּמִלְּתָא כֵּן הוּא דִּכְשֶׁהוּא דָּר בַּשּׁוּק אֵינוֹ מְעָרֵב עַל הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֶּחָצֵר: (י) אֵין הַזּוֹכֶה אוֹסֵר. בֵּין שֶׁנִּכְנַס לָדוּר בָּהּ אוֹ לֹא: (יא) שֶׁהָעֵרוּב וְכוּ׳. אֲפִלּוּ אִם עֵרֵב עַל בֵּיתוֹ (פ) קֹדֶם שֶׁמֵּת מוֹרִישׁוֹ, שֶׁהָעִקָּר קְנִיַּת הָעֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאָז כְּבָר הָיָה הַבַּיִת שֶׁלּוֹ: (יב) אוֹסֵר. אֲפִלּוּ (ע) אִם לֹא בָּא הַיּוֹרֵשׁ לָדוּר בְּאוֹתוֹ בַּיִת, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי דִּירָה בִּבְעָלִים, כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּר בְּאוֹתָהּ חָצֵר: (יג) אַף עַל פִּי שֶׁעֵרַב וְכוּ׳. עַל בֵּיתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחָצֵר זוֹ: (יד) אֵינוֹ מוֹעִיל וְכוּ׳. כֵּיוָן דִּבְעֵת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא אָז זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב לֹא הָיָה הַבַּיִת שֶׁלּוֹ, אֵין חָל הָעֵרוּב עַל בַּיִת זֶה: ד (טו) אֶחָד מִן הֶחָצֵר כוּ׳.

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֲפִלּוּ לֹא בָּא הַיּוֹרֵשׁ לָדוּר שָׁם בְּשַׁבָּת נֶאֱסַר לְכָל הַשַּׁבָּת, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנֶּאֱסַר בְּמִקְצָת שַׁבָּת נֶאֱסַר לְכֻלּוֹ, וְאִם כֵּן פָּשׁוּט דִּבְעִנְיָנֵנוּ **בְּכָל גַּוְנֵי בָּעִינַן דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם** דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר, וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ״א בְּהֶדְיָא בְּחִדּוּשָׁיו דְּבָעִינַן דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם דְּאִי לָאו הָכִי כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱסַר בְּמִקְצָת שַׁבָּת נֶאֱסַר לְכָל הַשַּׁבָּת, וּלְפִי טַעַם זֶה בָּרוּר דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין בִּסְתָמָא לְבֵין הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא. וְעַל כֵּן **נִרְאֶה פָּשׁוּט דְּאֵין לְהָקֵל כְּשֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת, אִם לֹא בִּשְׁעַת הַדְּחָק אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״א) **כְּשֶׁהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא:**

* **אִם הִסִּיחַ וְכוּ׳.** אַף דְּבַסּוּגְיָא שָׁם (פו.) אִיתָא דַּוְקָא בִּתּוֹ, אֲבָל בְּנוֹ לֹא, וְכָל שֶׁכֵּן אַחֵר, הַסּוּגְיָא מַיְירֵי בִּסְתָמָא, דְּאָמְרִינַן כְּשֶׁהָלַךְ לִשְׁבוֹת אֵצֶל בִּתּוֹ מִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִדִּירָתוֹ וְאֵצֶל בְּנוֹ אֵינוֹ מִסִּיחַ שֶׁמָּא תִּתְקוֹטֵט עִמּוֹ כַּלָּתוֹ, אֲבָל אִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא מִדִּירָתוֹ לְאוֹתוֹ שַׁבָּת כְּגוֹן שֶׁשְּׁאָלוּהוּ וְאָמַר שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לְדִירָתוֹ לְשַׁבָּת זוֹ, אֵינוֹ אוֹסֵר אֲפִלּוּ הָלַךְ לִשְׁבוֹת אֵצֶל בְּנוֹ, וְהוּא הַדִּין אַחֵר, וְאִם לֹא הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ כְּגוֹן שֶׁשָּׁמְעוּ מִמֶּנּוּ שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ בְּשֶׁהָלַךְ אֵצֶל בִּתּוֹ אוֹסֵר, דְּחָשְׁבִינַן לֵיהּ כְּאִלּוּ הוּא בְּבֵיתוֹ, כָּל זֶה מִתְבָּאֵר מִדִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם), **וּמִסְתַּבְּרָא דְּגַם הָרַמְבַּ״ם מוֹדֶה דִּבְבִתּוֹ אֲפִלּוּ בִּסְתָמָא אָמְרִינַן דְּהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי בְּמַאי מְחַלֵּק הַגְּמָרָא בֵּין בִּתּוֹ לִבְנוֹ,** אֶלָּא דְּהוּא נָקַט (פ״ד הי״ג) מִלְּתָא דִּפְסִיקָא בְּאִם הִסִּיחַ בְּפֵרוּשׁ דְּזֶה מְהַנֵּי בְּכָל אָדָם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה יום הסיח). וְהִנֵּה בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ב) מַשְׁמַע דִּלְהָרַמְבַּ״ם אֵין שׁוּם חִלּוּק בֵּין בִּתּוֹ לַאֲחֵרִים, וְכֵן הוּא דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְדַעְתּוֹ, וְלֹא נְהִירָא, דְּכָל הָרִאשׁוֹנִים הָעְתִּיקוּ מֵימְרָא דִּגְמָרָא דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין בִּתּוֹ לִבְנוֹ, הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שם ד״ה אמר רב) וְהָרִי״ף (כח.) וְהַסְּמַ״ג וְהָרֹא״ש (פ״ח סי׳ ו) וְהָרִיאַ״ז (שם) וְהָרַשְׁבָּ״א (פו. ד״ה אמר רב), וּמִסְתַּבְּרָא דְּגַם הָרַמְבַּ״ם לֹא יַחֲלֹק עֲלֵיהֶם, אֶלָּא דְּהוּא נָקַט מִלְּתָא דִּפְסִיקָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ״א דְּזֶה מְהַנֵּי אֲפִלּוּ בִּבְנוֹ וּבַאֲחֵרִים וְכַנַּ״ל בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ:

* **בְּחָצֵר אַחֶרֶת.** עַיֵּן בְּבַ״ח (ס״א) שֶׁהֵבִיא דְּהַתּוֹסָפוֹת (סה: ד״ה איקלעי) חוֹלְקִים עַל זֶה, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַטּוּר דְּדַוְקָא אִם הָלַךְ לְעִיר אַחֶרֶת מְקִלִּינַן גַּם גַּבֵּי עַכּוּ״ם וְלֹא בְּחָצֵר אַחֶרֶת, וּבְפִסְקֵי הָרֹא״ש (שם) כָּתַב הָכִי בְּהֶדְיָא, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) שֶׁמּוּכָח גַּם כֵּן הָכִי, גַּם בְּסֵפֶר קָרְבַּן נְתַנְאֵל (שם סק״ו) תָּמַהּ עַל פְּסָק זֶה דְּהָא דֵּי לָנוּ לְהָקֵל כְּדַעַת רַבִּי יְהוּדָא [וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש] וְאִיהוּ בְּעִיר אַחֶרֶת דַּוְקָא קָאָמַר וְלֹא בְּחָצֵר אַחֶרֶת. אָכֵן בָּרִיאַ״ז הַמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים (שם) דַּעְתּוֹ הָכִי דַּאֲפִלּוּ בְּחָצֵר אַחֶרֶת מֻתָּר, וְנִרְאֶה דִּסְבָרָתוֹ דַּאֲנָן מְקִלִּינַן תְּרֵי קֻלֵּי, דְּנִסְבֹּר כְּדַעַת רַבִּי יְהוּדָה דְּיִשְׂרָאֵל וְעַכּוּ״ם שָׁוִין בַּדָּבָר וְגַם נִסְבֹּר דְּעִיר אַחֶרֶת וְחָצֵר אַחֶרֶת שָׁוִין, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים הוּא דַּעַת יְחִידָאָה, דְּהַתּוֹסָפוֹת וְהָרַשְׁבָּ״א וְהַטּוּר חוֹלְקִים עַל זֶה, וּבִפְרָט לְדַעַת קַמַּיְתָא בְּעַכּוּ״ם בְּכָל גַּוְנֵי אָסוּר. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּבֵית מֵאִיר שֶׁהֵבִיא עוֹד רְאָיָה מֵהָרֹא״ש (שם) דִּבְעַכּוּ״ם לֹא אָמְרִינַן שֶׁהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, וּמִמֵּילָא בְּחָצֵר אַחֶרֶת הָוֵי כְּאִלּוּ הוּא בְּבֵיתוֹ, וְדַעְתּוֹ דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא בְּהָרֹא״ש:

ב * **וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ בְּשַׁבָּת וְחָזַר אֵינוֹ אוֹסֵר. עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה וכתב הרא״ש) **שֶׁהֵבִיא דַּעוֹת הַמַּחְמִירִין בָּזֶה, אַךְ הוּא נָטָה לְהָקֵל. וְהַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ** (ד״ה ישראל) **מַשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ לִפְסֹק כְּדַעַת הַמַּחְמִירִים,** עַיֵּן שָׁם, [וּמַה שֶּׁהֵבִיא רְאָיָה לְדַעַת הַמַּחְמִירִים מֵהָא דְּקַיְימָא לָן מִשֶּׁחָשֵׁכָה אוֹסֵר, לִכְאוֹרָה יֵשׁ לְיַשֵּׁב קְצָת עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ה׳ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ד), אֲבָל לְפִי הַנִּרְאֶה אֵין דַּעַת הַגְּרָ״א מַסְכִּים לְחִלּוּקוֹ], [ב]**וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר אִם לֹא בִּשְׁעַת הַדְּחָק:**

ג * **וְאִם מֵת מִשֶּׁחָשֵׁכָה אוֹסֵר כוּ׳.** הִקְשָׁה הַבַּ״ח (ס״ד), אַמַּאי לֹא נֵימָא כֵּיוָן שֶׁהֻתַּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ אָז בְּעָלִים הֻתַּר לְכָל הַשַּׁבָּת וְדוּמְיָא הַהִיא דְּסָעִיף ב׳,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) אַחֲרוֹנִים. **וּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ** (שער ד סי׳ ג) **כָּתַב הַטַּעַם דְּהָא בְּאֱמֶת דִּירַת עַכּוּ״ם אֵינָהּ חֲשׁוּבָה דִּירָה אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִלְמֹד מִמַּעֲשָׂיו, וְלֹא גָזְרוּ אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּבֵיתוֹ** וְלֹא כְּשֶׁהוּא בְּשַׁבָּת בְּעִיר אַחֶרֶת: ב (ו) בֵּית מֵאִיר וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ז) וְקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״ח סי׳ ו סק״ה), דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״א וסק״ב) שֶׁמַּקֵּל גַּבֵּי עַכּוּ״ם אִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ. מִיהוּ אִם אָנוּ יוֹדְעִין בְּעַצְמֵנוּ שֶׁהֶעַכּוּ״ם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִלַּחֲזֹר בְּשַׁבָּת לְבֵיתוֹ וְאַחַר כָּךְ אֵרַע שֶׁחָזַר, יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּאָז דִּינוֹ כְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהֻתַּר, אָמְנָם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ז) מְצַדֵּד לוֹמַר דְּלֹא חִלְּקוּ חֲזַ״ל בָּזֶה כֵּיוָן דִּבְרֹב הַפְּעָמִים אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לִסְמֹךְ עָלָיו, וְנִרְאֶה דְּכֵן יֵשׁ לָדוּן לְמַעֲשֶׂה, דִּבְיִשְׂרָאֵל גּוּפָא גַּם כֵּן יֵשׁ הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים לִכְאוֹרָה דְּסָבְרִי לְהַחְמִיר לָאֱסֹר כְּשֶׁחָזַר, וְהַגְּרָ״א (ד״ה ישראל) הִסְכִּים עִמָּהֶם, עַל כָּל פָּנִים [א]בְּעַכּוּ״ם בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל: ג (ז) פּוֹסְקִים: (פ) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וממה שכתב הרב) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (שם סי׳ ז) וְהָרֹא״ש (פ״ו סי׳ טז), וְהָעְתִּיקוּ הַגְּרָ״א גַּם כֵּן בְּבֵאוּרוֹ (ד״ה שהעירוב): (ע) הָרֹא״ש (שם) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי׳ שפג ס״א) כתב שאם ידוע בבירור מדעת הגוי בכניסת השבת שלא היה אז בדעתו לחזור לביתו בשבת ונמלך אח״כ אינו אוסר.
ב] ובשו״ע הרב (ס״א) פסק כדברי השו״ע שאפילו חזר אינו אוסר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מִן הֶחָצֵר (טז) * שָׁמֵּת בְּשַׁבָּת, אִם עֵרַב, אֲפִילוּ יְרָשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הַשּׁוּק אֵינוֹ אוֹסֵר. (יז) וְאִם לֹא עֵרַב, אִם יְרָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק, * [י]כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ בָּא לָדוּר עִמָּהֶם (יח) אֵינוֹ אוֹסֵר, בָּא לָדוּר בְּשַׁבָּת בְּבֵית מוֹרִישׁוֹ, (יט) אוֹסֵר. וְאִם יְרָשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר, אִם עֵרַב הַיּוֹרֵשׁ וְהָיָה דָּר עִם הַמּוֹרִישׁ בְּבַיִת אֶחָד, אֵינוֹ אוֹסֵר (כ) אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עֵרַב הַמּוֹרִישׁ, (כא) וְאִם לֹא הָיָה דָּר עִם הַמּוֹרִישׁ אֶלָּא בְּבַיִת אַחֵר שֶׁבֶּחָצֵר, אוֹסֵר (כב) [כ]אַף עַל פִּי שֶׁעֵרַב הַיּוֹרֵשׁ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עֵרַב הַמּוֹרִישׁ. (כג) וְאִם מִבְּעוֹד יוֹם מֵת, (כד) וִירָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק, הֲרֵי זֶה אוֹסֵר, (כה) * [ל]וְהוּא שֶׁבָּא הַיּוֹרֵשׁ בְּבֵית מוֹרִישׁוֹ בְּשַׁבָּת: ה (כו) [מ]יִשְׂרָאֵל (ג) וְגֵר שֶׁהָיוּ דָּרִים בְּחָצֵר, וּמֵת הַגֵּר מִבְּעוֹד יוֹם (כז) וְהֶחֱזִיק יִשְׂרָאֵל אַחֵר בִּנְכָסָיו, (כח) אֲפִילוּ לֹא הֶחֱזִיק (כט) עַד שֶׁחֲשֵׁכָה, אוֹסֵר עַד שֶׁיְּבַטֵּל רְשׁוּתוֹ (ל) כִּשְׁאָר יוֹרֵשׁ. מֵת (לא) מִשֶּׁחֲשֵׁכָה, אֵין הַמַּחֲזִיק אוֹסֵר, שֶׁבַּהֶתֵּר הָרִאשׁוֹן עוֹמֵד: ו * [נ]אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר שֶׁהָיָה גּוֹסֵס, (לב) אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִחְיוֹת בּוֹ בַּיּוֹם, אוֹסֵר עַד שֶׁיְּזַכּוּ

י הָרֹא״ש (שם). כ שָׁם וְהָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. ל הָרֹא״ש שָׁם. מ בְּרַיְיתָא שָׁם ע׳ וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ שָׁם בַּגְּמָרָא (עא.). נ טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הי״ב) וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד שֶׁהוּא תּוֹסֶפְתָּא פֶּרֶק ה׳ (הכ״א).

בְּאֵר הֵיטֵב

עֵרַב. וְהוּא הַדִּין בְּאֶחָד מִן הֶחָצֵר שֶׁלֹּא עֵרַב, וּמִשּׁוּם הָכִי אִם מֵת מִשֶּׁחֲשֵׁכָה אוֹסֵר: ה (ג) וְגֵר. פֵּרוּשׁ, וְעֵרְבוּ בְּיַחַד. וּכְשֶׁמֵּת הַגֵּר מִבְּעוֹד יוֹם בָּטֵל הָעֵרוּב שֶׁלּוֹ, וְזֶה יִשְׂרָאֵל אַחֵר יָכֹל לְהַחֲזִיק, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הֶחֱזִיק עַד שֶׁחֲשֵׁכָה חָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ הֶחֱזִיק מִבְּעוֹד יוֹם וְאוֹסֵר, אֲבָל מֵת גֵּר בְּשַׁבָּת, נִשְׁאַר הַהֶתֵּר הָרִאשׁוֹן שֶׁל עֵרוּב

בֵּאוּר הֲלָכָה

וְעַיֵּן בַּטַּ״ז (סק״ג) שֶׁכָּתַב עָלָיו דְּלֹא דַּק, וּכְבָר הִשִּׂיג הַגְּרָ״א (ס״ב ד״ה ישראל) וְכֵן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים עַל תֵּרוּץ הַטַּ״ז, וְעַיֵּן מַה שֶּׁתֵּרֵץ הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ד׳, וְגַם עַל זֶה הִשִּׂיג הַגְּרָ״א עַיֵּן שָׁם, וּמַחֲמַת קַשְׁיָא זוֹ הִכְרִיחַ הַגְּרָ״א דְּלֹא כְּסָעִיף ב׳, עַיֵּן שָׁם. אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ה׳ מְתֹרֶץ קַשְׁיַת הַבַּ״ח וְאֵין אָנוּ צְרִיכִין כְּלָל לְתֵרוּצוֹ שֶׁתֵּרֵץ בְּסָעִיף קָטָן ד׳, וְכֵן כָּתַב הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ד) עַיֵּן שָׁם:

ד * שָׁמֵּת בְּשַׁבָּת כו׳. דַּע דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ח׳, עַל כָּרְחָךְ מַיְירֵי הָכָא שֶׁבְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת לֹא הָיָה עֲדַיִן גּוֹסֵס, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא חָל הָעֵרוּב כְּלָל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, אָמְנָם בְּסֵפֶר עֲצֵי אַלְמֻגִּים (ס״ק יד) חוֹלֵק עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם כְּמוֹ שֶׁאַעְתִּיק שָׁם, וּלְפִי זֶה מַיְירֵי הָכָא הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל גַּוְנֵי:

* כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ בָּא כו׳ אֵינוֹ אוֹסֵר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יח). וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר סָתַם כְּדַעַת הָרֹא״ש (פ״ו סי׳ טז) וְהַתּוֹסָפוֹת (ע. ד״ה יורש), אֲבָל אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דְּהָרַשְׁבָּ״א בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי׳ ז) וְכֵן בְּחִדּוּשָׁיו (שם ד״ה ודוקא) חוֹלֵק עַל זֶה וּסְבִירָא לֵיהּ דְּכֵיוָן שֶׁנֶּאֱסַר לְמִקְצַת שַׁבָּת נֶאֱסַר לְכָל הַשַּׁבָּת, וְהֲבִיאוֹ הָרַב הַמַּגִּיד (פרק ב ה״ז), וְכֵן פָּסַק הָרִיטְבָּ״א בְּסוּגְיָא דְּיוֹרֵשׁ מֵהוּ שֶׁיְּבַטֵּל (שם ד״ה ומסתברא) עַיֵּן שָׁם, [וְעַיֵּן שָׁם בְּחִדּוּשֵׁיהֶם שֶׁהֲבִיאוּ לְעִנְיַן הָלֵךְ לִשְׁבּוֹת אֵצֶל בִּתּוֹ הַמַּזְכָּר בְּרֵישׁ הַסָּעִיף (ס״א) מַיְירֵי נַמִּי דַּוְקָא כְּשֶׁהָלַךְ מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל הָלַךְ בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּשַׁבָּת אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱסַר נֶאֱסַר, וּמִשְׁמַע מִדִּבְרֵיהֶם דְּתָלוּי זֶה בָּזֶה וּכְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן א׳, וְאִם כֵּן רַשִׁ״י גַּם כֵּן דְּפֵרֵשׁ [בְּדַף מ״ז (ע״א ד״ה לשבות)] דְּמַיְירֵי שֶׁהָלַךְ לִשְׁבּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם סְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ כְּהָרַשְׁבָּ״א וְהָרִיטְבָּ״א וְלֹא כְּתוֹסָפוֹת וְהָרֹא״ש, אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּרֵישׁ הַסָּעִיף (ביה״ל ד״ה שהניח) בְּשֵׁם הַבַּיִת מֵאִיר וּגְאוֹן יַעֲקֹב (ע. ד״ה אחד) לְחַלֵּק בָּזֶה, אֵין הָכְרֵחַ דְּרַשִׁ״י יִסְבֹּר כְּהָרַשְׁבָּ״א וְהָרִיטְבָּ״א], וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה כל זמן) שֶׁהֵעִיר גַּם כֵּן בָּזֶה וּמִשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ נוֹטֶה לְדַעַת הָרַשְׁבָּ״א, [א]וְעַל כֵּן לְמַעֲשֶׂה צָרִיךְ עִיּוּן:

* וְהוּא שֶׁבָּא הַיּוֹרֵשׁ כו׳. הַקְשׁוּ הָאַחֲרוֹנִים, הָא כֵּיוָן דְּמִתְחַלַּת שַׁבָּת הָיָה דִּירָה בְּלֹא בְּעָלִים וְלֹא הָיָה אוֹסֵר דִּירָה עַל בְּנֵי הֶחָצֵר, אַמַּאי לֹא נֵימָא כֵּיוָן שֶׁהֶתְּרָה הַתְּרָה וּכְהַהִיא דְּסָעִיף ב׳, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּסָעִיף ב׳ שֶׁהָיָה כָּאן וְהָלַךְ לוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, אָמְרִינַן שֶׁהִסִּיחַ מִלִּבּוֹ לַחֲזֹר בּוֹ בַּיּוֹם וְלָכֵן אָמְרִינַן בֵּיהּ אַף שֶׁאֵרַע שֶׁחָזַר וּבָא כֵּיוָן שֶׁהֶתְּרָה הַתְּרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה לֹא אָמְרִינַן כְּלָל שֶׁהַיּוֹרֵשׁ הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּעֵת תְּחִלַּת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת שֶׁלֹּא לָבוֹא כְּלָל בְּשַׁבָּת לָדוּר בַּבַּיִת [מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד״ה מג״א), עַיֵּן שָׁם]:

ו * אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר שֶׁהָיָה גּוֹסֵס כו׳. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לג) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַגָּהַת תּוֹסָפוֹת (סה:), וְעַיֵּן בְּסֵפֶר עֲצֵי אַלְמֻגִּים שֶׁמְּפַקְפֵּק מְאֹד עַל עִקַּר דִּין זֶה, וְכָתַב דְּמִדְּסָתְמוּ הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּרֵישׁ סָעִיף ד׳ דְּאִם מֵת בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ אִם יְרָשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הַשּׁוּק וְלֹא עֵרַב אֵינוֹ אוֹסֵר, וְלֹא הִתְנוּ דְּדַוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה גּוֹסֵס, אַלְמָא דְּלֹא סְבִירָא לְהוּ כְּהַגָּ״ה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה הַמּוֹרִישׁ אֶחָד מִן הַשּׁוּק, תָּלוּי גַּם כֵּן בְּעֵרַב וְלֹא עֵרַב, אֶלָּא (י) סְתָמָא דְּמִלְּתָא כְּשֶׁהוּא דָּר בַּשּׁוּק אֵינוֹ מְעָרֵב עַל הַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֶּחָצֵר, לְהָכִי נָקַט הַמְחַבֵּר אֶחָד מִן הֶחָצֵר שֶׁמֵּת וְכו׳: (טז) שָׁמֵּת בְּשַׁבָּת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (יח) וְלֹא הִנִּיחַ בְּנֵי בֵיתוֹ בַּבַּיִת, וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁמֵּת בָּטֵל הָעֵרוּב, וִירָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק וּבָא לָדוּר שָׁם בְּשַׁבָּת, וְהוּא הֲלֹא לֹא הִנִּיחַ עֵרוּב מִבְּעוֹד יוֹם, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בְּנֵי הֶחָצֵר, (יג) דְּכֵיוָן שֶׁהֶתֵּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּעֵרוּב הַמּוֹרִישׁ הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת: (יז) וְאִם לֹא עֵרַב. גַּם זֶה מַיְירֵי (יג) שֶׁאֵין לוֹ בְּנֵי בַיִת שָׁם: (יח) אֵינוֹ אוֹסֵר. אַף דְּנֶאֱסַר בִּתְחִלַּת הַשַּׁבָּת מַחֲמַת הַמּוֹרִישׁ שֶׁלֹּא עֵרַב עִם בְּנֵי הֶחָצֵר, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמֵּת וְנִשְׁאַר הַבַּיִת בְּלֹא דָּיוֹרִין (יד) לֹא חֲשִׁיבָא לֶאֱסֹר: (יט) אוֹסֵר. כֵּיוָן דְּיֵשׁ עַתָּה בְּעָלִים לַדִּירָה, אוֹסֵר עַל בְּנֵי הֶחָצֵר עַד שֶׁיְּבַטֵּל רְשׁוּתוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ש״פ (ס״א): (כ) אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עֵרַב הַמּוֹרִישׁ. שֶׁבְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁל אָדָם (טו) מְעָרְבִין לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ: (כא) וְאִם וְכו׳ עִם הַמּוֹרִישׁ. אַף דְּגַם עַתָּה לֹא בָּא לָדוּר בַּבַּיִת שֶׁיָּרַשׁ, (טז) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּיֵשׁ לוֹ בַּיִת בְּאוֹתוֹ חָצֵר שֶׁדָּר בּוֹ וְרָאוּי לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ גַּם בְּאוֹתוֹ בַּיִת שֶׁיָּרַשׁ, חָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ נִכְנַס לָדוּר בּוֹ וְהָוֵי דִּירָה בִּבְעָלִים: (כב) אַף עַל פִּי שֶׁעֵרַב הַיּוֹרֵשׁ. לְאוֹתוֹ בַּיִת שֶׁדָּר בּוֹ: (כג) וְאִם מִבְּעוֹד יוֹם מֵת. כָּאן לֹא חִלֵּק בֵּין עֵרַב לְלֹא עֵרַב, דַּאֲפִלּוּ עֵרַב, כֵּיוָן שֶׁמֵּת מִבְּעוֹד יוֹם בָּטֵל עֵרוּבוֹ וְהָוֵי כְּלֹא עֵרַב: (כד) וִירָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק. דְּאִלּוּ אִם יְרָשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר, (יז) חָל הָעֵרוּב שֶׁמַּנִּיחַ בִּשְׁבִיל בֵּיתוֹ שֶׁדָּר בּוֹ גַּם עַל בַּיִת זֶה: (כה) וְהוּא שֶׁבָּא וְכו׳. לָדוּר בָּהּ, וְהַוָּה לֵיהּ דִּירָה בִּבְעָלִים וְהוּא הֲלֹא לֹא עֵרַב: ה (כו) יִשְׂרָאֵל וְגֵר שֶׁהָיוּ דָּרִים וְכו׳. מַיְירֵי (יח) כְּשֶׁעֵרְבוּ בְּיַחַד, וּלְכָךְ אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא כְּשֶׁמֵּת הַגֵּר מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁבָּטֵל הָעֵרוּב שֶׁלּוֹ: (כז) וְהֶחֱזִיק יִשְׂרָאֵל אַחֵר בִּנְכָסָיו. דְּאִלּוּ הֶחֱזִיק אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל הַדָּר שָׁם, בְּכָל גַּוְנֵי (יט) מַתָּר, דַּהֲרֵי הוּא נִשְׁאַר יָחִיד בַּחֲצֵרוֹ, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁלֹּא הֶחֱזִיק אָדָם כְּלָל בְּחָצֵר זֶה בְּשַׁבָּת זוֹ דְּמַתָּר דַּהֲרֵי אֵין לָהּ בְּעָלִים: (כח) אֲפִלּוּ לֹא הֶחֱזִיק וְכו׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁבִּכְנִיסַת הַשַּׁבָּת כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִכְנַס יִשְׂרָאֵל זֶה בְּבֵיתוֹ שֶׁל גֵּר הָיְתָה דִּירָה בְּלֹא בְּעָלִים וְלֹא הָיְתָה אוֹסֶרֶת, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין אוֹמְרִים בָּהּ שַׁבָּת כֵּיוָן שֶׁהֶתְּרָה הַתְּרָה (כ) הוֹאִיל וְהָיְתָה רְאוּיָה לְהַחֲזִיק בָּהּ מִבְּעוֹד יוֹם וְהָיָה הַהֶתֵּר תָּלוּי וְעוֹמֵד, שֶׁלֹּא הָיָה בָּרוּר שֶׁתְּהֵא מַתֶּרֶת כָּל הַשַּׁבָּת: (כט) עַד שֶׁחֲשֵׁכָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְנִכְנַס (כח) גַּם כֵּן לָדוּר בָּהּ: (ל) כִּשְׁאָר יוֹרֵשׁ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּחָשְׁבִינַן הַזּוֹכָה בְּנִכְסֵי הַגֵּר כְּיוֹרֵשׁ בְּנִכְסֵי אָבִיו (כג) דִּמְהַנֵּי כְּשֶׁמְּבַטֵּל רְשׁוּת, כִּדְאִיתָא בְּסִימָן שפ״א סָעִיף ו׳ עַיֵּן שָׁם: (לא) מִשֶּׁחֲשֵׁכָה אֵין הַמַּחֲזִיק אוֹסֵר וְכו׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כֵּיוָן שֶׁבִּכְנִיסַת הַשַּׁבָּת הָיָה מַתָּר מַחֲמַת עֵרוּבוֹ שֶׁל גֵּר, אַף דִּכְשֶׁמֵּת בָּטֵל עֵרוּבוֹ, אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהֶתְּרָה הַתְּרָה: ו (לב) אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (י) כֶּסֶף מִשְׁנָה בְּפֶרֶק (ו׳) [ב׳] (ה״ז): (יח) דְּאִם הִנִּיחַ, לֹא בָּטֵל הָעֵרוּב כְּלָל: (יג) פּוֹסְקִים: (יג) דְּאִם יֵשׁ לוֹ בְּנֵי בַּיִת שָׁם, אֲפִלּוּ אִם לֹא בָּא הַיּוֹרֵשׁ לָדוּר בַּבַּיִת גַּם כֵּן אָסוּר, דַּהֲרֵי יֵשׁ לַדִּירָה בְּעָלִים, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר לָדוּר עִמָּהֶם לָאו דַּוְקָא: (יד) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה כל זמן): (טו) עַיֵּן בְּסִימָן (שס״ח) [שס״ז] (ס״א): (טז) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד״ה שבחצר) בְּשֵׁם תּוֹסָפוֹת (ע. ד״ה יורש) וְהָרֹא״ש (שם): (יז) וַאֲפִלּוּ אִם הִנִּיחַ הָעֵרוּב קֹדֶם שֶׁמֵּת הַמּוֹרִישׁ, כֵּיוָן דִּבְעֵת קְנִיַּת הָעֵרוּב דְּהַיְינוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּבָר מֵת וְהָוֵי זֶה הַבַּיִת שֶׁלּוֹ, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳: ה (יח) אַחֲרוֹנִים: (יט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יז): (כ) גְּמָרָא (עא.): (כח) כְּדִלְעֵיל בְּסָעִיף ד׳, וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ז): (כג) וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף עַל גַּב דְּאִי בָּעֵי הַאי זוֹכָה לְעָרוּבֵי מִבְּעוֹד יוֹם לֹא הָיָה יָכוֹל לְעָרֵב דַּהֲרֵי אָז הָיָה הַגֵּר עֲדַיִן חַי, אֲפִלּוּ הָכִי מְהַנֵּי בֵּיהּ בִּטּוּל, כְּמוֹ יוֹרֵשׁ שֶׁיָּרַשׁ נִכְסֵי אָבִיו שֶׁמֵּת מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא עֵרַב אָבִיו אֲפִלּוּ הָכִי מְהַנֵּי בִּטּוּלוֹ שֶׁל יוֹרֵשׁ, כֵּן הוּא הַדִּין בְּזוֹכָה זֶה [גְּמָרָא (שם)]:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב שאינו אוסר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לוֹ בְּפַת (ד) (לג) וִיעָרְבוּ עָלָיו. (לד) וְכֵן קָטָן אוֹסֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל כַּזַּיִת. אֲבָל הָאוֹרֵחַ אֵינוֹ אוֹסֵר, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ש״ע (סעיף ח):

שעב דִּינֵי שֻׁתְּפֵי הַדִּירוֹת לְעֵרוּב. וּבוֹ י״ט סְעִיפִים:

א (א) * [א]גַּגִּין וַחֲצֵרוֹת (ב) וְקַרְפִּיפוֹת, כֻּלָּן (ג) רְשׁוּת אֶחָד הֵם לְכֵלִים (ד) שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטְלָם מִזֶּה לָזֶה, אֲפִלּוּ הֵם שֶׁל בְּעָלִים הַרְבֵּה (ה) וְלֹא עֵרְבוּ יַחַד, מֻתָּר לְטַלְטֵל מֵחָצֵר לְחָצֵר אַחֶרֶת (ו) אוֹ לְגַג אוֹ לְרֹאשׁ כֹּתֶל (ז) שֶׁבֵּינֵיהֶם, וּמִגַּג לְגַג אַחֵר הַסָּמוּךְ לוֹ (ח) אֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה, (ט) וּמֵהַגַּג לְקַרְפֵּף (י) [ב]שֶׁאֵינוֹ יוֹתֵר מִסְּאָתַיִם אוֹ שֶׁהֵקַף לְדִירָה אֲפִלּוּ הוּא יוֹתֵר מִסְּאָתַיִם, (יא) [ג]אוֹ לְמָבוֹי שֶׁמְּתֻקָּן בְּלֶחִי אוֹ קוֹרָה (יב) אֲפִלּוּ לֹא עֵרְבוּ בּוֹ. (יג) [ד]וְאַף עַל פִּי שֶׁעֵרְבוּ בְּנֵי חָצֵר לְעַצְמָן, דִּשְׁכִיחֵי מָאנֵי דְּבָתִּים בֶּחָצֵר, מֻתָּר לְטַלְטֵל כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּחָצֵר זוֹ (יד) לְחָצֵר אַחֶרֶת (טו) וְלֹא חָיְשִׁינַן (טז) * שֶׁמָּא יְטַלְטֵל

א מִשְׁנָה עֲרוּבִין פ״ט (ע״א) וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן שָׁם בַּגְּמָרָא צ״א (ע״א). ב רַשׁ״י שָׁם בַּמִּשְׁנָה (ד״ה ר׳ שמעון) וּגְמָרָא (צא. ד״ה וקרפיפות) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (הי״ח) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. ג בְּרַיְיתָא שָׁם (צא:). ד שָׁם בַּגְּמָרָא (צא.) כְּרַבִּי יוֹחָנָן וּשְׁמוּאֵל.

בְּאֵר הֵיטֵב

הַגַּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: ו (ד) וִיעָרְבוּ וְאִם מֵת בְּשַׁבָּת אוֹסֵר כֵּיוָן שֶׁאֵין הָעֵרוּב רָאוּי לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת דְּרֹב גּוֹסְסִין לְמִיתָה כְּמוֹ שֶׁאִיתָא סִימָן שפ״ג (ס״א). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כו׳. וְסַלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא דְּנֶחְשָׁב כְּאִלּוּ מֵת וַהֲוָה לֵיהּ דִּירָה בְּלֹא בְּעָלִים, קָא מַשְׁמַע לָן דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא חַי הֲרֵי הוּא כְּחַי לְכָל דְּבָרָיו: (לג) וִיעָרְבוּ עָלָיו. כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח), דְּאִם מֵת בְּשַׁבָּת אוֹסֵר, כֵּיוָן שֶׁאֵין הָעֵרוּב רָאוּי לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, דְּרֹב גּוֹסְסִין לְמִיתָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה אִם הָיָה דָּר עִמּוֹ אֶחָד בְּאוֹתוֹ בַּיִת, פְּשִׁיטָא דְּאֵינוֹ מִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, (כג) וְאִם יְרָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק וְאֵינוֹ בָּא לָדוּר שָׁם בְּשַׁבָּת וְנִשְׁאַר הַבַּיִת בְּלֹא בְּעָלִים לְאוֹתוֹ שַׁבָּת, גַּם כֵּן פְּשִׁיטָא דְּמֻתָּר כְּדִלְעֵיל בְּרֵישׁ סָעִיף ד׳, אַךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם מַיְירֵי שֶׁיְּרָשׁוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק וּבָא לָדוּר שָׁם בְּשַׁבָּת, (כד) אוֹ שֶׁיְּרָשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר שֶׁדָּר בְּבַיִת אַחֵר, וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה, דְּהָעֵרוּב שֶׁהֻנַּח בְּעַד הַגּוֹסֵס הֲרֵי לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, (כה) דַּהֲרֵי חָזִינַן שֶׁמֵּת בְּשַׁבָּת, וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר הוֹאִיל וְהֻתַּר הֻתַּר. וּלְפִי זֶה לִכְאוֹרָה אַף אִם אֶחָד עֵרֵב בְּאוֹתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת בְּעַד כָּל הֶחָצֵר וּמִמֵּילָא גַּם הַגּוֹסֵס בִּכְלָל, וְאַחַר כָּךְ מֵת הַגּוֹסֵס בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת, (כו) גַּם כֵּן חֵלֶק הָעֵרוּב שֶׁנָּתְנוּ בְּעַד זֶה הַגּוֹסֵס מִתְבַּטֵּל. אָכֵן אִם הָעֵרוּב הֻנַּח בְּשַׁבָּת הָעָבָר וְאִם כֵּן חָל הָעֵרוּב פַּעַם אַחַת, אַף שֶׁבְּשַׁבָּת זוֹ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה גּוֹסֵס הָיָה עוֹמֵד לְהִתְבַּטֵּל, אַף עַל פִּי כֵן שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁהֻתְּרָה הֻתְּרָה, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שע״ד סָעִיף א׳ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אחד) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים (ס״ק יד): (לד) וְכֵן קָטָן אוֹסֵר. עַד שֶׁיְּעָרְבוּ עָלָיו [רַמְבַּ״ם (פ״ד הי״ב)]:

א (א) גַּגִּין. הַיְנוּ (פ׳) עַל הַגַּג, שֶׁאֵין עוֹד קֵרוּי לְמַעְלָה, [דְּאִלּוּ עַל הַתִּקְרָה שֶׁהוּא תַּחַת הַגַּג, בִּכְלַל עֲלִיַּת הַבַּיִת הוּא וּכְבַיִת דַּמְיָא], וְגַגִּין שֶׁלָּהֶן חֲלָקִין הָיוּ וּרְאוּיִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶן. וּמַיְרֵי כְּשֶׁלֹּא הָיוּ בּוֹלְטוֹת חוּץ לִמְחִיצַת הַבַּיִת, וְאִם הָיוּ בּוֹלְטוֹת, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף ט״ז: (ב) וְקַרְפִּיפוֹת. עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שמ״ו סָעִיף ג׳: (ג) רְשׁוּת אֶחָד הֵן. דְּכָל אֵלּוּ (ג) אֵין תַּשְׁמִישָׁן מְיֻחָד וְתָדִיר לְפִיכָךְ אֵין בָּהֶם חִלּוּק רְשׁוּת וּמֻתָּר לְטַלְטֵל מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ בְּלִי עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, (ג) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל בַּגַּגִּין אוֹ בַּחֲצֵרוֹת גּוּפָא מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְכֵן מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכָל הֶחָצֵר [אוֹ בְּכָל הַגַּג] אַף שֶׁלֹּא עֵרְבוּ הַדָּיוֹרִין יַחַד, וְלֹא הִצְרִיכוּ חֲכָמִים עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְהוֹצִיא לְתוֹכָהּ כְּלֵי הַבַּיִת שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת מִבְּעוֹד יוֹם וְכֵן מֵחָצֵר לַבַּיִת: (ד) שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָן. הַיְנוּ שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם, וּלְאַפּוּקֵי כְּשֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת: (ה) וְלֹא עֵרְבוּ יַחַד. הַיְנוּ הַחֲצֵרוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי אוֹ הַגַּגִּין וְהַחֲצֵרוֹת, דְּאִלּוּ בֶּחָצֵר גּוּפָא יוֹתֵר רְבוּתָא הוּא כְּשֶׁעֵרְבוּ בַּהֲדָדֵי כְּמוֹ שֶׁמְּסַיֵּם לְבַסּוֹף: (ו) אוֹ לְגַג. שֶׁל חֲבֵרוֹ: (ז) שֶׁבֵּינֵיהֶם. שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, וּמְבֹאָר הֵיטֵב לְקַמָּן בְּסָעִיף ו׳: (ח) אֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ וְכוּ׳. וְלֹא אָמְרִינַן (ד) שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְחַלֵּק לִשְׁתֵּי רְשֻׁיּוֹת: (ט) וּמֵהַגַּג לְקַרְפֵּף. וְהוּא הַדִּין מֵחָצֵר לְקַרְפֵּף: (י) שֶׁאֵינוֹ יוֹתֵר מִסְּאָתַיִם. דְּאִלּוּ אִם הָיָה יוֹתֵר מִסְּאָתַיִם, בִּכְלַל כַּרְמְלִית הוּא כֵּיוָן שֶׁלֹּא הֻקַּף לְדִירָה, וְאָסוּר לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד אֵלָיו, וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן שנ״ח (ס״א): (יא) אוֹ לְמָבוֹי וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁמֻּתָּר לְהוֹצִיא לוֹ מֵחֲצֵרוֹת וְגַגִּין וְקַרְפִּיפוֹת כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָן. וְהַטַּעַם, דְּגַם מָבוֹי (ה) אֵין תַּשְׁמִישׁוֹ מְיֻחָד וְתָדִיר לְפִיכָךְ הוּא רְשׁוּת אֶחָד עִמָּהֶן, וְלֹא הִצְרִיכוּ שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת אֶלָּא לְכֵלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְהוֹצִיא לְמָבוֹי: (יב) אֲפִלּוּ לֹא עֵרְבוּ בּוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא נִשְׁתַּתְּפוּ הַחֲצֵרוֹת יַחַד: (יג) וְאַף עַל פִּי שֶׁעֵרְבוּ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְלֹא מִבָּעֵי אִם לֹא עֵרְבוּ בְּנֵי חָצֵר לְעַצְמָן דְּאָז אֵין מָצוּי בֶּחָצֵר כְּלֵי הַבַּיִת כְּלָל דַּהֲלֹא אָסוּר לְהוֹצִיאָן שָׁם, בְּוַדַּאי מֻתָּר לְטַלְטֵל מֵחָצֵר לְחָצֵר כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָן, דְּהָא לֹא שַׁיָּךְ לְמִגְזַר אַטּוּ כְּלֵי הַבַּיִת: (יד) לְחָצֵר אַחֶרֶת. וְהוּא הַדִּין לְגַג וְקַרְפֵּף וְכַנַּ״ל: (טו) וְלֹא חָיְשִׁינַן וְכוּ׳. דְּהָוֵי (ו) גְּזֵרָה לִגְזֵרָה: (טז) שֶׁמָּא יְטַלְטֵל גַּם כֵּלִים וְכוּ׳. מִזֶּה מְבֹאָר,

בַּאוּר הֲלָכָה

זוֹ, וְעוֹד הֵבִיא קְצָת רְאָיָה דְּהַתּוֹסָפוֹת לֹא סְבִירֵי לְהוּ כֵּן עַיֵּן שָׁם שֶׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה וְדַעְתּוֹ לַהֲלָכָה [א]לְהָקֵל בָּזֶה, וּבִשְׁעַת הַדְּחָק נִרְאֶה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה:

א * גַּגִּין וַחֲצֵרוֹת וְקַרְפֵּפוֹת וְכוּ׳. בַּגְּמָרָא (צא:) אִיתָא דְּגַם מָבוֹי רְשׁוּת אֶחָד עִמָּהֶן, וְהַמְחַבֵּר נָקַט לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (פט.) וְסָמַךְ עַצְמוֹ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּסוֹף דְּבָרָיו:

* שֶׁמָּא יְטַלְטֵל גַּם כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת לְחָצֵר אַחֶרֶת. [ב]וּלְעִנְיַן אִם מֻתָּר לְטַלְטֵל כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת בְּחָצֵר עַצְמָהּ שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת כְּשֶׁעָבַר וְהוֹצִיאָן לְשָׁם מִן הַבַּיִת אוֹ שֶׁהוֹצִיאָן דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ, יֵשׁ לָדוּן בָּזֶה, מִי נֵימָא דְּלֹא אָסְרוּ אֶלָּא הַהוֹצָאָה מֵרְשׁוּת אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, אֲבָל בְּחָצֵר זֶה גּוּפָא אַף שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת לֹא אָסְרוּ בְּטִלְטוּל כְּשֶׁכְּבָר הוֹצִיאָן שָׁם, בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן דֶּרֶךְ הָתֵּר כְּגוֹן עַל יְדֵי מַלְבּוּשׁ אוֹ אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ אִסּוּר, אוֹ אֶפְשָׁר דְּכֵיוָן שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת וּרְשׁוּת כָּל בְּנֵי הֶחָצֵר שׁוֹלְטִין עָלֶיהָ עֲשָׂאוּהָ כְּעֵין רְשׁוּת הָרַבִּים וְאָסוּר לְטַלְטֵל אַף בְּחָצֵר זֶה גּוּפָא יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. אַחַר כָּךְ מְצָאתִי מַחֲלֹקֶת בָּזֶה בֵּין הַפּוֹסְקִים, בְּסֵפֶר אֶבֶן הָעוֹזֵר רֵישׁ סִימָן שס״ו (ד״ה תו) הֶחְלִיט בָּזֶה לְאִסּוּר, וְשֶׁכֵּן מְבֹאָר לְהָדְיָא בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (ש״ג סי׳ ב) דְּאִם הוֹצִיא לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת אָסוּר לְטַלְטֵל בָּהּ יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵהָרַמְבַּ״ם רֵישׁ הִלְכוֹת עֵרוּבִין דִּין א׳ וּב׳ וְדִין ה׳ עַיֵּן שָׁם, אָכֵן בְּרַשׁ״י שַׁבָּת דַּף ק״ל עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מֻתָּר מְבֹאָר דְּאִם כְּבָר הוֹצִיאָן לְחָצֵר וּכְגוֹן עַל יְדֵי מַלְבּוּשׁ אַף שֶׁפְּשָׁטָן שׁוּב אֵין אִסּוּר בְּטִלְטוּל חָצֵר גּוּפָא, שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל בְּכָל אוֹתוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (כג) אַחֲרוֹנִים: (כד) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה). וּבָזֶה אֲפִלּוּ אֵינוֹ דָּר עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ בַּיִת גַּם כֵּן מִיחְשַׁב דִּירָה בִּבְעָלִים, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ד׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כא): (כה) דְּאַף שֶׁיֵּשׁ גּוֹסֵס שֶׁנִּמְשַׁךְ עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים, כֵּיוָן דְּהָכָא חָזִינַן שֶׁמֵּת בְּאוֹתוֹ יוֹם אִיגְלָאֵי מִלְּתָא לְמַפְרֵעַ שֶׁהָיָה מִין גְּסִיסָה שֶׁיָּמוּת בְּאוֹתוֹ יוֹם [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ח)]: (כו) הַיְינוּ כְּשֶׁבָּא אֶחָד מִן הַשּׁוּק לָדוּר בַּבַּיִת אוֹ שֶׁהָיָה יוֹרְשׁוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר: א (פ׳) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) רַשׁ״י (פט. ד״ה ר׳ שמעון) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (ג) גְּמָרָא (פט. צא.): (ד) הַיְנוּ לְאַפּוּקֵי מִדַּעַת רַבִּי מֵאִיר בַּמִּשְׁנָה (פט.): (ה) רַשׁ״י (שם): (ו) לְבוּשׁ:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב כהמגן אברהם דלא אמרינן שבת שהותרה הותרה כשמת בשבת. ב] בשו״ע הרב (סי׳ שפח) כתב להדיא דמותר לטלטל כלי הבית ד׳ אמות בחצר שלא עירבה עם הבית.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah